

Nr 549.

Av herr **Selberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 266, angående vissa åtgärder för mejerihanteringens och smörexportens befrämjande.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 266 angående vissa åtgärder för mejerihanteringens och smörexportens befrämjande föreslås i punkt 11 bl. a., »att en särskild fond, benämnd statens mejerilånefond och ställd under lantbruksstyrelsens förvaltning, skall inrättas, *i vilken fond den nuvarande norrländska andelsmejerifonden skall uppgå* och från vilken lån må i mån av tillgång utlämnas för anläggande eller modernisering av mejerier».

Av de till Kungl. Maj:t inkomna yttrandena om förslaget att låta den norrländska andelsmejerilånefonden uppgå i den hela riket omfattande nya mejerilånefonden framgår, att man på en del håll ställt sig bestämt avvisande mot denna sammanslagning.

Kommerskollegium t. ex. anför:

»Det har syntts kommerskollegium, att tillräckliga skäl knappast förefinnas för en indragning av den norrländska andelsmejerifonden och överförande av dess medel till den föreslagna nya fonden. Förstberörda fond har inrättats med tanke på önskvärdheten av att andelsmejerirörelsen i Norrland och Dalarna måtte erhålla det stöd, som en statens lånefond kunde skänka vid verksamhetens igångsättande. Den särskilda förmån, som därmed beretts nämnda landsdelar, synes alltjämt böra åt dem förbehållas. Den föreslagna nya mejerilånefonden skulle visserligen i huvudsak komma att för hela riket tillgodose samma ändamål som andelsmejerifonden tillgodosett för Norrland och Dalarna, men mellan de båda fonderna föreligger dock en viss skillnad. Statens mejerilånefond skulle närmast inrättas med tanke på den mejerirörelse, som arbetar på export, under det att med den norrländska andelsmejerifonden avsetts att i Norrland och Dalarna tillgodose det kreditbehov, som den i nämnda landsdelar på avsättning å den lokala hemmamarknaden arbetande mejerirörelsen ansetts ej kunna få på annat sätt uppfyllt.

Om den norrländska andelsmejerifonden skulle indragas, synes det kollegium vara en viss risk för att de norrländska mejeriintressen, som statsmakterna tidigare ansett vara förtjänta av ett särskilt stöd, skulle komma att tillbakasättas. Jordbruksutredningen har visserligen framhållit, att ett skydd här-

emot skulle komma att ligga i det föreslagna sättet för prövning av ansökningar och beviljande av lån ur statens mejerilånefond. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, om ett sådant skydd kan göras fullt verksamt. Jordbruksutredningen har vidare anfört, att man torde kunna räkna med sannolikheten, att, därest de av jordbruksutredningen föreslagna lånevillkoren för den nya fonden skulle bli godkända, efterfrågan på lån ur den norrländska fonden skulle komma att helt upphöra. Bärkraften av detta skäl upphäves emellertid, om, såsom kollegium vill ifrågasätta, lånevillkoren för de båda fonderna särskilt i fråga om räntan bringas i närmare överensstämmelse med varandra. Det synes alltså kollegium, att övervägande skäl tala för bibehållandet av den norrländska andelsmejerifonden, ehuru det möjligen kan vara anledning att i detta sammanhang till övervägande upptaga frågan, om ej till låntagarnas förmån vissa ändringar av de för lån från denna fond stadgade villkoren lämpligen borde vidtagas.»

Norrbottnens läns hushållningssällskap anser sammanslagningen utgöra »en stor fara för att de större mejerierna söderut skulle ganska snart anlita fonden i sådan utsträckning, att där icke finnes något kvar för det allt mer stigande behovet inom det område, den norrländska fonden avser», och statskontoret anser, att den hittillsvarande mejerifonden bör bibehållas för sig.

Som skäl emot dessa utlåtanden har i propositionen anförts, att befarad risk av en sammanslagning för de norrländska intressena »torde kunna förebyggas genom direktiv beträffande principerna för fondens förvaltning av innehåll, att norrlandsintressena icke böra ställas i ett mindre gynnsamt läge än förut».

Då man åtminstone icke nu har någon kännedom om vilka direktiv, som komma att uppsättas rörande utlåning från ifrågavarande fond och man icke saknar anledning befara att de norrländska mejeriantressena skulle komma att bli lidande av att den norrländska andelsmejerifonden uppgår i den nya mejerilånefonden, särskilt med tanke på den tendens, som nu tar sig uttryck i åtgärder för främjande av smörproduktionen med bortseende från annan mejerihantering, synas de skäl departementschefen anfört icke kunna tillmätas avgörande betydelse.

Vad man särskilt har att befara är att genom utlåningar till några stora, dyrbara mejerianläggningar fondens medel tagas i anspråk i sådan utsträckning, att de små andelsmejerierna i Norrland icke kunna bli tillgodosedda. Man skulle visserligen kunna tänka sig att i direktiven för utlåning från den föreslagna mejerilånefonden infördes bestämmelse om att viss del av fonden skulle under alla förhållanden vara tillgänglig och i mån av behov användas för mejerier i Norrland och Dalarna, men detta kan icke anses vara tillfyllest, enär stora låneansökningar från södra delen av landet trots direktiven lätt skulle kunna leda till att största delen av den föreslagna fonden i en hast utlånades.

Det torde emellertid med skäl kunna befaras, att med de förmånligare lånevillkor och utvidgade lånerättsbestämmelser, som nu i Kungl. Maj:ts proposition förutsättas, de medel, som norrländska andelsmejerilånefonden nu disponerar

— cirka 150,000 kronor synes nu vara disponibelt för utlåning — bliva otillräckliga, varför en avsevärd utökning av fonden synes vara erforderlig.

Då de norrländska andelsmejeriernas intressen alltså enligt vår mening bliva bäst tillgodosedda genom bibehållande av den norrländska mejerilånefonden under förutsättning att fonden utökas med lämpligt belopp och villkoren för lån ur fonden samt ränta och amorteringar göras lika som i den föreslagna nya fonden, få vi hemställa,

att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts förslag att den norrländska andelsmejerilånefonden skall uppgå i den föreslagna statens mejerilånefonden måtte besluta att den norrländska andelsmejerilånefonden utökas till 1,000,000 kronor och att ränta, amorteringsvillkor och bestämmelser rörande lån ur fonden m. m. måtte fastställas lika med vad som kommer att gälla för den av Kungl. Maj:t i proposition nr 266 punkt 11 föreslagna fonden.

Stockholm den 9 april 1930.

Jöran Grapenson.

P. Bergström
i Bäckland.

Reinhold Selberg.

O. E. Sandberg.

Ant. Wikström.

Ernst Hage.

Gust. Andersson
i Rasjön.

Nils Olsson
i Rödningsberg.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

A. Olsson
i Mora.

And. Hilding.

J. B. Wiklund.

Verner Hedlund,
Östersund.

J. N. Svedberg.

P. J. Näslund.

O. Johansson
i Edsbyn.

Johan Olofsson.

O. W. Lövgren.

E. Ericsson
i Sörsjön.

I motionens syfte instämma:

Ewald Lindmark.

Emil Hultman.

Ernst Berg.

C. O. Johansson
i Sollefteå.

H. Lundström.

J. P. Dahlén.

